

ІМІТАЦІЙНО-ІГРОВЕ НАВЧАННЯ ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ АКТИВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОЗИЦІЇ УЧНІВ

Репко І. П., Довгуй Я. І.

Міжнародні обставини сучасного періоду існування нашої держави зумовили нові потреби до характеру володіння іншомовного мовлення і тим самим детермінували деякі принципи та параметри нових підходів до вивчення іноземної мови як засобу комунікації, в процесі якої кожна людина пізнає оточуючий його соціальний, природний та предметний світ, розвиває та поглиблює свої відношення з ним, відбувається процес самопізнання і самореалізація особистості, її розвиток, становлення та індивідуалізація.

Сучасна школа переживає бурхливий час, у системі освіти відбуваються значні зміни, зростає науково-педагогічний потенціал, підвищується якість викладання основ наук, висувуються нові вимоги до рівня освіти. Оскільки традиційне навчання багато в чому не задовольняє сучасних вимог, виникає об'єктивна необхідність у їх удосконаленні та пошуку застосування результативних новітніх навчальних технологій.

У теорії та практиці загальноосвітньої школи накопичено значний досвід підготовки школярів до комунікативної діяльності. Загальні закономірності та механізми спілкування вивчали Г. М. Андрєєва, Л. С. Виготський та інші. Комунікативна активність привертала увагу С. А. Васюри, О. В. Киричука та інших. Питання організації та проведення навчальної гри знайшли відображення у працях Н. К. Ахметова, В. Г. Семенова.

Мета роботи – розкрити роль імітаційно-ігрового навчання у формуванні активної комунікативної позиції молодшого школяра при вивченні іноземної мови.

Саме слово «гра», як правило, викликає у вчителів асоціацію з чимось несерйозним, що не відповідає відповідальним цілям навчання. Таке сприйняття методу шкодило його швидкому розповсюдженню, та й зараз ще

необхідно пояснювати, що гра є могутнім стимулом активізації пізнавальних інтересів учнів.

В основі технології імітаційно-ігрового навчання, перш за все, лежить ігрова діяльність, що спирається на імітацію. Ще Ян Амос Коменський у свій час визнавав переваги використання у навчанні методу драматизації, виділяється як один з методів імітаційно-ігрової технології.

Для сучасної системи освіти імітаційно-ігрові форми важливі перш за все тим, що вони істотно впливають на об'єм, глибину та свідоме засвоєння школярами навчального матеріалу, формування у них нестандартного мислення, свободи вибору, потреби й готовності до інноваційної діяльності.

Вважаємо, що формування активної комунікативної позиції учнів вимагає спеціально розробленої та науково обґрунтованої системи імітаційних ігор, впровадження якої дозволить здійснити цілеспрямований педагогічний вплив на рівень комунікативної активності особистості у освітньому процесі початкової школи. Науково доведено, що саме у цей період формуються переконання та моральні цінності, життєві плани і перспективи, відбувається усвідомлення самого себе, своїх можливостей, формуються загальні погляди на життя й стосунки між людьми.

Аналіз наукових праць з цього питання дав можливість усвідомити, що активна комунікативна позиція учнів – це складне особистісне утворення, яке характеризується наявністю інтересу та стійкої потреби у систематичному спілкуванні, емоційним задоволенням на всіх етапах комунікативної діяльності, здатністю осмислювати процес спілкування, сформованістю комунікативної культури та умінь і навичок взаємодопомоги, творчого спілкування з ровесниками, здатністю встановлювати та підтримувати необхідні контакти з іншими людьми.

Імітаційно-ігрове навчання ми розглядаємо як навчання, у процесі якого учні під керівництвом вчителя, виявляючи ініціативу, самодіяльність та змагальність, вступають у активну пізнавальну діяльність в ігровій формі й

оволодівають знаннями, вміннями та навичками; імітуються ознаки, якості, стани, виявляються здібності, вміння, необхідні для подальшого життєтворення.

Дослідженнями науковців доведено, що якщо людина достатньою мірою в дитинстві не залучалася до ігрової діяльності, то у дорослому житті виявляє нестачу певних необхідних їй якостей і умінь. Вирішити це протиріччя можливо за умови застосування імітаційно-ігрової технології, під час якої актуалізуються всі системи психічного функціонування особистості: збудження і піднесення, уява, пам'ять, увага, спостережливість та інші психічні процеси. В умовах гри дитина почуває себе вільно, розкуто, емоційно піднесено.

Імітаційно-ігрове навчання, на відміну від традиційного, виконує, перш за все, розвивальну функцію, яка дуже часто домінує над навчальною; відбувається не тільки навчання, а й вплив у цілому на особистість тих, хто приймає участь. Таке навчання здатне забезпечити не тільки засвоєння певних наукових знань, але й оволодіння учнем на кожному уроці, а пізніше і самостійне використання отриманих знань на практиці. В процесі гри учні ставлять перед собою творчі завдання, у вирішенні яких їм допомагають не тільки знання, вміння й навички, але й вигадка, уява, фантазія. Основою взаємодії у грі є спілкування, яке надає можливість учням порівнювати себе з іншими, стверджуватися у власних здібностях, відстоювати особисту позицію, тобто гра забезпечує умови для самовираження та самоствердження особистості дитини. В той же час, роблячи помилки у штучній ситуації спілкування, дитина не відчуває тієї відповідальності, яка у реальному житті неминуча. Це дає можливість робити наступні спроби, виявляти творчість, шукати більш ефективні форми взаємодії один з одним і не боятися «поразки».

Вчителю імітаційно-ігрове навчання дозволяє краще пізнати звички, характер, організаційні здібності та творчі можливості кожної дитини. У

процесі імітаційної гри встановлюється тісніший зв'язок між вчителем і учнем, ніж на уроці, де використовуються будь-які інші форми навчання.

Безсумнівною перевагою імітаційно-ігрового навчання є його принципово груповий характер. Імітаційно-ігрове навчання передбачає інтенсивну взаємодію між її учасниками, оскільки існує тісна взаємозалежність між членами навчального колективу у засвоєнні ігрового матеріалу, мета діяльності може бути досягнута тільки спільними зусиллями.

Висновок. Отже, імітаційно-ігрове навчання ми розглядаємо як навчання, в процесі якого учні під керівництвом вчителя, виявляючи ініціативу, самодіяльність, вступають в активну пізнавальну діяльність в ігровій формі й оволодівають знаннями, вміннями та навичками; імітуються ознаки, якості, стани, виявляються здібності, вміння, необхідні для подальшого життєтворення. Ефективне формування активної комунікативної позиції учнів початкової школи засобами імітаційно-ігрового навчання буде успішним при наданні комунікативної спрямованості освітньому процесу; забезпеченні педагогічної взаємодії, співробітництва та співтворчості у системі «учитель – учні»; моделюванні у навчальному процесі імітаційно-ігрових ситуацій, які активізують не тільки інформаційний, а й процесуальний його аспект; створенні позитивно емоційного контакту в ігровій формі та забезпечення атмосфери душевного комфорту й психологічної захищеності кожного учасника імітаційно-ігрової діяльності.